

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Beskattning av utdelning till fysiska personer på inre marknaden"

(KOM(2003) 810 slutlig)

(2004/C 302/15)

Den 19 december 2003 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda meddelande.

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 8 juni 2004. Föredragande var Daniel Retureau.

Vid sin 410:e plenarsession den 30 juni–1 juli 2004 (sammanträdet den 30 juni) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 151 röster för, 1 röst emot och 12 nedlagda röster:

1. Inledning

1.1 Meddelandet som överlämnats för yttrande handlar huvudsakligen om beskattning av utdelning till fysiska personer för deras portföljinvesteringar.

1.2 Det följer på meddelandet om studien om företagsbeskattning ⁽¹⁾, vilket redan föreslog riktlinjer för tillämpningen av EG-domstolens viktigare domar på detta område, samt hänvisar till Verkooijen-domen ⁽²⁾ när det gäller utdelning till fysiska personer. Att likställa utdelning till och från utlandet med kapitalrörelser är en rättslig konstruktion då utdelning inte nämns uttryckligen vare sig i fördraget eller i direktivet.

1.3 Skillnaderna i beskattningssystem mellan medlemsstaterna vad beträffar "dubbelbeskattning av företagsvinster som distribueras i form av utdelning till aktieägarna ⁽³⁾" utgör en källa till diskriminering och ett hinder för den fria rörligheten för kapital inom inre marknaden.

1.4 De föreslagna riktlinjerna rör gemenskapsrättens inverkan på medlemsstaternas sätt att beskatta utdelning. De syftar till att i ljuset av domstolens tidigare nämnda rättspraxis upphäva de begränsningar som privatpersoner utsätts för i samband med beskattning av inkomst i aktieportföljer. Dessutom syftar förslaget också till att minska de alltför höga skattesatserna på källskatten i den stat där utdelningen har sitt ursprung.

1.5 Syftet är att hjälpa medlemsstaterna att se till att deras beskattningssystem är förenliga med den inre marknadens krav enligt fördragets principer beträffande fri rörlighet för kapital.

1.6 Om medlemsstaterna inte godtar den föreslagna metoden för att upphäva hindren för den fria rörligheten av kapital för aktieportföljinvesteringar, skulle kommissionen i egen skap av fördragens väktare kunna anföra artikel 226 i EG-fördraget.

1.7 Det är på sin plats att påminna om att domstolen kan yttra sig i frågor som hänskjutits för förhandsavgörande av den nationella domstolen, med hänsyn till fakta som lagts fram av denna och med element som följer av en tolkning av EG-rätten, i syfte att hjälpa denna att lösa det rättsliga problem den ställts inför ⁽⁴⁾.

2. Beskattning av utdelning på inre marknaden

2.1 Bolagsskatten omfattar en skatt på vinsten som varierar mellan 12,5 % och 40 % beroende på land (ca 30 % i genomsnitt). Beskattning av utbetald utdelning, efter det att bolagsskatt dragits, kan göras antingen genom källskatt som räknas av från utdelningen när den utbetalas, genom marginalsatt på inkomstskatten eller enligt en särskild skattesats.

2.2 Bolagsbeskattning och beskattning på utdelning utgör enligt kommissionen "ekonomisk dubbelbeskattning", och privatpersoner riskerar dessutom internationell juridisk dubbelbeskattning (beskattning av två olika stater för utdelning som utbetalats i annat land).

⁽¹⁾ "Mot en inre marknad utan skattehinder", (KOM(2001) 582 slutlig).

⁽²⁾ Mål C-35/98 Verkooijen, 2000 I-4071.

⁽³⁾ Ruding-rapporten, mars 1992, s. 207–208.

⁽⁴⁾ Dom av den 28 januari 1992, Bachmann, CR09204/90, s. I-249.

2.2.1 OECD:s modellavtal som föreslagits i syfte att undvika internationell juridisk dubbelbeskattning behandlar inte ekonomisk dubbelbeskattning.

2.2.2 Baserat på OECD:s modellavtal bör källskatt som redan tagits ut på utdelning i ursprungslandet räknas av på den skatt som aktieägaren skall betala i det land där han/hon är skattskyldig. Detta kan göras i form av begränsad normal avräkning på den skatt som eventuellt skall betalas för utdelningen i hemviststaten.

2.2.3 OECD:s modellavtal är enligt kommissionen tillämpligt på utdelning inom alla skattesystem, i enkel eller sammansatt form (klassiskt system, system med kategoribeskattnings, kontosystem, undantag från skatteplikt).

3. Verkooijen-domen och några andra relevanta domar

3.1 Domstolens beslut i Verkooijen-affären handlade om en vägran att bevilja skattebefrielse för inkomst av aktieutdelning från ett företag som var baserat i ett annat land än Nederländerna.

3.2 Denna skattebefrielse gällde inkomst av aktier eller andelar som hade källbeskattats i Nederländerna, vilket uteslöt aktieinkomst utbetald i annat land.

3.2.1 För det första var skattebefrielsen utformad som en åtgärd för att förbättra andelen egna medel i företagen samt för att öka intresset för nederländska aktier bland privatpersoner, och för det andra hade den som syfte att i viss mån kompensera den ekonomiska dubbelbeskattningen med ett avdrag på tusen gulden för framför allt småinvestorer.

3.2.1.1 I samband med Verkooijens taxering tillämpade skatteinspektören inte undantag från skatteplikt för utdelningen. Han ansåg inte att Verkooijen var berättigad till detta då utdelningen ... "ej varit belagd med nederländsk skatt på utdelning".

3.2.2 Tillfrågad av den behöriga nationella domstolen ansåg domstolen att mottagande av utländsk utdelning var oskiljaktigt sammankopplat med en kapitalrörelse. Behandlingen av utdelning från utlandet är annorlunda och mindre fördelaktig ur skattehänseende jämfört med behandlingen av inhemsk utdelning och detta utgjorde således en förbjuden begränsning av den fria rörligheten för kapital.

3.2.2.1 Domstolen preciserade att en sådan lagbestämmelse avskräcker medborgare i andra medlemsstater som är bosatta i Nederländerna från att investera sitt kapital i bolag som har sitt säte i en annan medlemsstat.

3.2.2.2 En sådan bestämmelse har även restriktiv verkan för bolag etablerade i andra medlemsstater i och med att den för dem utgör ett hinder för kapitalanskaffning i Nederländerna.

3.3 I Schmid-målet⁽¹⁾ uppmärksammade generaladvokaten att utdelning på aktier med utländskt ursprung beskattas till fullo med inkomstskatt och att man heller inte kan dra nytta av systemet där man tillämpar en skattesats som är halverad. Detta gäller för utdelning som inte är belagd med slutgiltig källskatt inom ramen för skatt på inkomst av kapital i Österrike. Generaladvokaten konstaterade här brott mot den fria rörligheten för kapital.

4. Kommitténs allmänna synpunkter

4.1 När det gäller beskattning har medlemsstaterna behörighet. Artiklarna 56 och 58 i det gällande EG-fördraget sätter emellertid gränser för denna nationella behörighet som inte får inkräkta på grundläggande friheter eller bryta mot EG-rätten: Artikel 56 förbjuder hinder mot den fria rörligheten av kapital medan artikel 58 erkänner att om de nationella skattebestämmelserna kan "definiera skillnaden mellan skattskyldiga som inte befinner sig i samma situation vad beträffar deras hemvist eller platsen där de investerat sitt kapital" och om staterna kan vidta "alla nödvändiga åtgärder för att avvärja brott mot deras lagar och regleringar, bland annat vad gäller skattebestämmelser och säkerhetskontroller av finansiella institut... och ... vidta berättigade åtgärder av skäl som rör den allmänna ordningen och säkerheten", så krävs trots allt att de åtgärder som vidtas inte "utgör vare sig medel för godtycklig diskriminering eller förtäckta handelshinder av den fria rörligheten av kapital och betalningar".

4.2 Domstolens grundläggande rättspraxis föreskriver likabehandling av skattskyldiga personer och fördömer internationell dubbelbeskattning.

4.3 I och med utvidgningen av unionen och de skillnader i skattesatser vad gäller bolagsskatt och inkomstskatt på utdelning som kommer att bli än mer påtagliga, menar kommittén att det är angeläget att uppmuntra medlemsstater som ännu inte ingått internationella avtal mot dubbelbeskattning att göra det på OECD-modellens miniminivå. På detta sätt skapar man likabehandling på nationell nivå för utdelning till portföljinvestorer, oavsett var i gemenskapen utdelningen har sitt ursprung.

⁽¹⁾ Mål C-516/99, 30 maj 2002.

4.4 Kommittén noterar att fördraget också tar upp fria kapitalrörelser till eller från tredje land och att ett antal internationella bilaterala avtal också finns mellan medlemsländer och tredje land.

4.5 Om man skall beakta alla de villkor som nämns i meddelandet samt hålla sig inom unionens gränser, kan fullständig neutralitet enbart uppnås genom enhetliga bolagsskattesatser i system med undantag från skatteplikt inom unionen, och på villkor att inkomstskattebestämmelserna är desamma i samtliga berörda länder. Detta förutsätter också att man antar att skattskyldiga portföljinvesteringar har aktieinkomst som enda inkomstkälla. Kommissionen medger dessutom att fullständig skatteneutralitet enbart kan uppnås genom full harmonisering av medlemsländernas skatteregler.

4.6 Parlamentens och staternas suveränitet på skatteområdet, med beslut om beskattning av fysiska och juridiska personer samt om den nationella budgeten, är historiskt en av grundvalarna i de europeiska demokratierna. Medborgarnas jämlikhet inför offentliga pålagor utgör en grundprincip av konstitutionell halt. Medlemsstaterna har ännu vid dagens nivå av europeisk integration all anledning att hålla fast vid sin nationella behörighet på skatteområdet såsom fördragen föreskriver. Denna situation kan naturligtvis komma att förändras över tiden. Kommittén hoppas dock att den frihet som medlemsstaterna åtnjuter inte leder till skattedumpning.

4.7 Kommittén anser att de riktlinjer som föreslås ligger i linje med detta krav inom ramen för kommissionens och medlemsstaternas respektive behörighetsområden om de begränsas till att gälla frågor som de facto behandlats av domstolen. Om så blir fallet borde Europaparlamentet och gemenskapens rådgivande organ till fullo medverka i uppföljningen av en sådan procedur.

4.8 Kommittén ställer sig slutligen frågan om huruvida ett hot om att väcka talan i domstolen verkligen skulle underlätta det nödvändiga sökandet efter lösningar. Icke desto mindre menar kommittén att de berörda medlemsstaterna snabbt måste anta bestämmelser i syfte att undvika diskriminering i fråga om behandlingen av utdelning till eller från utlandet. Detta skulle dessutom kunna leda till att göra domstolen till substitut för gemenskapens skattelagstiftare, bortom medlemsstaternas behörighet, vilket skulle kunna leda till förvirring om maktfördelningen.

5. Kommitténs särskilda synpunkter

5.1 Kommittén konstaterar att kommissionens relativt enkla analysmodell endast täcker ett hypotetiskt fall av aktieplaceringar, nämligen det där en individuell portfölj är sammansatt

av aktier i företag som är baserade i två eller flera medlemsländer. En portfölj kan vara sammansatt av aktier i företag i flera medlemsländer och länder utanför EU.

5.2 Kommittén påpekar också att inkomst av värdepapper även kan härröra från företag för kollektiva investeringar eller pensionsfonder, i former som gör det omöjligt att avgöra från vilket land utdelningens olika beståndsdelar samt kapitalvinsten kommer. Dessutom gäller ibland särskilda skatteregler för kapitalvinster av dessa placeringsformer samt för inkomster som delats ut, jämfört med de regler som gäller vid direkt inkasering av utdelning av personer som disponerar egna aktieportföljer. Kommissionen tar inte upp dessa frågor.

5.3 Kommittén konstaterar att frågan om beskattning av kapitalvinster från börsförsäljning av aktier inte heller behandlas i meddelandet. För en enskild person är erhållande av utdelning inte det enda syftet med en investering i en aktieportfölj. Ibland utgör aktiens värde på börsen en än viktigare grund för investeringen, i syfte att realisera eventuell vinst, och är en central faktor i förvaltningen av portföljen och dess inkomster. Detta spørsmål borde utan tvivel också behandlas.

5.4 När det gäller diskussionen om ekonomisk dubbelbeskattning anser kommittén att det inte är oberättigat att skilja mellan fysiska och juridiska personer oberoende av vilka skattemetoder och skattesatser som används. Den del som betalats ut till aktieägare utgör för dessa en disponibel inkomst, men vinsten i sin helhet är inte nödvändigtvis föremål för utdelning. En del går till egenfinansiering av företaget vilket främjar värdet på aktien och aktieägarnas förmögenheter. Denna del av vinsten omfattas enbart av bolagsskatt och inte av inkomstskatt för fysiska personer i de hypoteser som kommissionen har studerat. Det skulle därför också vara på sin plats att känna till huruvida dessa kapitalvinster beskattas eller inte när de realiserats, och under vilka villkor. Meddelandet tar inte upp denna i kommitténs mening viktiga fråga.

6. Slutsatser

6.1 Kommittén anser att behandlingen av dubbelbeskattning och eventuell källbeskattning – rörande inhemsk utdelning, utdelning till utlandet och utdelning från utlandet – i syfte att uppnå likabehandling utgör ett viktigt mål, utan att vi för den skull ifrågasätter den grundläggande principen som gäller fysiska personers jämlikhet inför offentliga pålagor på det nationella planet. Medlemsstaterna skulle också kunna överväga ett mellanstatligt samarbete för länder med liknande skattebestämmelser, i syfte att studera de bästa existerande skattereglerna.

6.2 Frågorna som tagits upp av kommittén i dess särskilda kommentarer skulle kunna studeras i kommande faser i avsikt att uppnå större skatteharmonisering vad gäller bolagsbeskattning och beskattning av inkomster och kapitalvinster av värdepapper i syfte att förbättra inre marknadens sätt att fungera.

6.3 Kommittén anser slutligen att meddelandet från kommissionen ger en öppning för att lösa de problem som är föremål för åtskilliga framställningar till domstolen. Dessa bör undvikas i framtiden för att förhindra att i onödan belasta domstolen med frågor på detta område.

Bryssel den 30 juni 2004

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Roger BRIESCH

BILAGA 1

till Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande

Följande ändringsförslag avslogs under förhandlingarna, men fick mer än en fjärdedel av de avgivna rösterna:

Punkt 4.6

Stryk sista meningen.

Resultat av omröstningen

För: 84

Emot: 58

Nedlagda: 9

Punkt 4.8

Stryk punkten.

Resultat av omröstningen

För: 85

Emot: 53

Nedlagda: 16
